

Konventionen om avskaffande av all slags diskriminering av kvinnor

Distribution: allmän
Den 24 november 2021

Original: engelska

Kommittén för avskaffande av diskriminering av kvinnor

Sammanfattande slutsatser om Sveriges tionde periodiska rapport

1. Kommittén behandlade Sveriges tionde rapport ([CEDAW/C/SWE/10](#)) vid sitt 1819:e och sitt 1820:e möte (se [CEDAW/C/SR.1819](#) och [CEDAW/C/SR.1820](#)) som ägde rum den 22 oktober 2021.

A. Inledning

2. Kommittén värdesätter att konventionsstaten har avgett sin tionde periodiska rapport, som utarbetats med utgångspunkt i förteckningen över punkter och frågor inför rapporteringen ([CEDAW/C/SWE/QPR/10](#)). Den värdesätter även konventionsstatens uppföljningsrapport med anledning av kommitténs föregående sammanfattande slutsatser ([CEDAW/C/SWE/CO/8-9/Add.1](#)). Den välkomnar delegationens muntliga framställning och de ytterligare klargöranden som gjordes när det gäller kommitténs muntliga frågor under dialogen.

3. Kommittén berömmar konventionsstaten för dess delegation, bestående av personer inom olika sektorer, under ledning av Karin Strandås, statssekreterare hos jämställdhets- och bostadsministern vid Arbetsmarknadsdepartementet, och med företrädare för Utrikesdepartementet, Arbetsmarknadsdepartementet, Socialdepartementet, Justitiedepartementet, Utbildningsdepartementet och Sveriges ständiga representation vid Förenta nationerna samt andra internationella organisationer i Genève.

B. Positiva aspekter

4. Kommittén välkomnar de framsteg som gjorts sedan behandlingen 2016 av konventionsstatens kombinerade åttonde och nionde periodiska rapporter ([CEDAW/C/SWE/8-9](#)) med att vidta lagstiftningsreformer, särskilt antagandet av följande:

- a) Ändringar i diskrimineringslagen 2017, med krav på att arbetsgivare ska främja en jämn könsfördelning på ledande positioner.
- b) Ändringar i sexualbrottslagstiftningen 2018, där bristen på samtycke är central i den nya definitionen av våldtäkt.

* Antagna av kommittén vid dess åttionde sammanträde (den 18 oktober till den 12 november 2021).

5. Kommittén välkomnar konventionsstatens ansträngningar för att förbättra sina institutionella och politiska ramar i syfte att påskynda avskaffandet av diskriminering av kvinnor och främja jämställdheten mellan kvinnor och män, till exempel genom att anta eller upprätta följande:

- a) Handlingsplanen mot prostitution och människohandel från 2018.
- b) Den nationella strategin för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor, som trädde i kraft 2017.

6. Kommittén välkomnar att konventionsstaten 2019, efter behandlingen av den föregående rapporten, ratificerade Internationella arbetsorganisationens konvention (nr 189) om anständiga arbetsvillkor för hushållsarbetare från 2011.

C. Mål för hållbar utveckling

7. **Kommittén välkomnar det internationella stödet för målen för hållbar utveckling och uppmanar till ett förverkligande av juridisk (de jure) och faktisk (de facto) jämställdhet i enlighet med bestämmelserna i konventionen under hela genomförandet av 2030-agendan för hållbar utveckling. Kommittén påminner om vikten av mål 5 och av att integrera principerna om jämställdhet och icke-diskriminering i alla 17 mål. Den uppmanar konventionsstaten att vara medveten om att kvinnor och män bär ett lika stort ansvar för att förverkliga en hållbar utveckling och att kvinnor och män i lika stor utsträckning bör ses som drivkrafter för konventionsstatens hållbara utveckling, och att anta politik och strategier för att åstadkomma detta.**

D. Parlamentet

8. **Kommittén betonar att den lagstiftande makten har en avgörande roll i att säkerställa att konventionen genomförs fullt ut (se [A/65/38](#), del två, bilaga VI). Den uppmanar riksdagen att inom ramen för sitt mandat, från i dag och fram till framläggandet av nästa periodiska rapport enligt konventionen, vidta de åtgärder som behövs för att genomföra föreliggande sammanfattande slutsatser.**

E. Huvudsakliga problemområden och rekommendationer

Allmän bakgrund

9. Kommittén lovordar konventionsstaten för dess avancerade sociala modell som kännetecknas av social omfördelning, hög arbetslöshetsersättning och en stor offentlig sektor. Kommittén noterar att modellen kombineras med en konkurrenskraftig ekonomi och ett pålitligt välfärdssystem, samt låg arbetslöshet och fattigdom, och anser att den svenska sociala modellen utgör en gedigen grund för jämställdhetsintegrerade insatser och återhämtningsstrategier för hanteringen av coronaviruset (covid-19), bland annat inom ramen för det europeiska återhämtningsinstrumentet Next Generation EU. Kommittén är dock oroad över förekomsten av könsrelaterat våld mot kvinnor, inklusive våld i hemmet, och över feminiseringen av fattigdom, som i oproportionerligt hög grad drabbar kvinnor och flickor som tillhör missgynnade och marginaliserade grupper och som utsätts för intersektionell diskriminering, över hela konventionsstatens territorium.

10. **I enlighet med sitt vägledningsdokument av den 22 april 2020 om konventionsstaternas skyldigheter i samband med covid-19 rekommenderar kommittén att konventionsstaten gör följande:**

a) Stärker den svenska sociala modellen över hela konventionsstaten som drivkraft för hållbar förändring och använder den som katalysator för att genomföra åtgärder i samband med covid-19-pandemin för att komma till rätta med befintliga jämställdhetsbrister genom att placera kvinnor och flickor i centrum för återhämtningsstrategierna i enlighet med Agenda 2030, ägna särskild uppmärksamhet åt arbetslösa kvinnor och kvinnor som lever i fattigdom, kvinnor som tillhör etniska eller nationella minoriteter, samiska kvinnor, äldre kvinnor, kvinnor med funktionsnedsättning, kvinnor som är migranter, flyktingar och asylsökande, samt lesbiska och bisexuella kvinnor, transkvinnor och intersexpersoner.

b) Vidtar åtgärder för att säkerställa att kvinnor och flickor, när det kommer till begränsningar i rörelsefriheten, sanitära åtgärder och återhämtningsplaner efter krisen, inte förvisas till en roll i hemmet eller andra stereotypa könsroller.

c) Ser över sina strategier för att säkerställa att alla krishanteringsåtgärder och återhämtningsinsatser i samband med covid-19, inklusive konventionsstatens nödåtgärder, på ett ändamålsenligt sätt förebygger könsrelaterat våld mot kvinnor och flickor, garanterar att kvinnor och flickor i lika utsträckning deltar i det politiska och offentliga livet och i beslutsfattande som rör återhämtningsinsatser, ekonomisk egenmakt och tillhandahållande av tjänster, och utformas så att kvinnor och flickor i lika stor utsträckning får del av stimulanspaketet, däribland finansiellt stöd för obetalt omsorgsarbete, som syftar till att minska pandemins socioekonomiska effekter.

d) Säkerställer att principerna om jämlikhet och icke-diskriminering får en central och strategisk roll när medel fördelas inom ramen för återhämtningsinstrumentet Next Generation EU.

Konventionens, det fakultativa protokollets och kommitténs allmänna rekommendationers synlighet

11. Kommittén är fortfarande oroad över att bestämmelserna i konventionen, dess fakultativa protokoll och kommitténs allmänna rekommendationer inte är tillräckligt välkända i konventionsstaten, bland annat bland kvinnorna själva. Kommittén noterar även med oro den fortsatta avsaknaden av hänvisningar till konventionen i domstolsavgöranden i konventionsstaten.

12. I enlighet med sina tidigare rekommendationer (punkt 13 i [CEDAW/C/SWE/CO/8-9](#)) rekommenderar kommittén på nytt att konventionsstaten gör följande:

a) Utarbetar en hållbar strategi, bland annat genom att tilldela tillräckligt med finansiella resurser, för att sprida konventionen, kommitténs rättspraxis enligt konventionens fakultativa protokoll och kommitténs allmänna rekommendationer bland alla berörda parter, inklusive kvinnoorganisationer.

b) Fortsätter att öka medvetenheten bland kvinnor om deras rättigheter enligt konventionen och motsvarande åtaganden, särskilt bland kvinnor som tillhör missgynnade grupper, inklusive samiska, romska, migrerande och asylsökande kvinnor samt kvinnor som är flyktingar och kvinnor med funktionsnedsättning.

c) Främjar program för kapacitetsuppbyggnad för domare, åklagare och advokater om konventionen, dess fakultativa protokoll, kommitténs allmänna rekommendationer och dess syn på enskilda meddelanden och utredningsresultat, för att ge dem möjlighet att åberopa dessa instrument i inhemska domstolar och tolka den inhemska lagstiftningen i enlighet med detta.

Konstitutionell ram och definitionen av diskriminering av kvinnor

13. Kommittén är fortfarande oroad över att diskrimineringslagen, på grund av dess begränsade uppräkningslista av förbjudna diskrimineringsgrunder, inte på ett heltäckande sätt behandlar intersektionella former av diskriminering av kvinnor.

14. **I enlighet med sina tidigare rekommendationer (punkt 15 i CEDAW/C/SWE/CO/8-9)** rekommenderar kommittén att konventionsstaten ändrar diskrimineringslagen så att den omfattar alla internationellt erkända förbjudna diskrimineringsgrunder och säkerställer att den innehåller en definition av diskriminering av kvinnor i enlighet med artikel 1 i konventionen som omfattar intersektionella former av diskriminering av kvinnor.

Nationellt system för att främja kvinnor

15. Kommittén lovordar konventionsstaten för dess jämställdhetsintegrering och dess åtagande om jämställdhetsbudgetering. Den välkomnar inrättandet av Jämställdhetsmyndigheten, som inrättats för att bidra till ett ändamålsenligt genomförande av den svenska jämställdhetspolitiken. Kommittén konstaterar dock med oro att myndigheten inte tilldelats tillräckligt med mänskliga, tekniska och finansiella resurser.

16. **Kommittén rekommenderar att konventionsstaten stärker Jämställdhetsmyndighetens bevakande roll, bland annat genom att samla in data och bedriva kvalitativ forskning, och tilldelar den tillräckligt med mänskliga, tekniska och finansiella resurser för att på ett ändamålsenligt sätt kunna utföra sitt uppdrag att främja och skydda kvinnors rättigheter.**

Nationell institution för mänskliga rättigheter

17. Kommittén välkomnar delegationens uttalande om att konventionsstaten har beslutat att inrätta en nationell institution för mänskliga rättigheter.

18. **I enlighet med sina tidigare rekommendationer (punkt 21 i CEDAW/C/SWE/CO/8-9)** rekommenderar kommittén på nytt att konventionsstaten inrättar en oberoende nationell institution i enlighet med principerna om status för nationella institutioner som främjar och skyddar mänskliga rättigheter (Parisprinciperna), med ett brett uppdrag inom mänskliga rättigheter, inklusive kvinnors rättigheter och jämställdhet. Den rekommenderar också att den nationella institutionen för mänskliga rättigheter ansöker om ackreditering hos den globala alliansen av nationella människorättsinstitutioner.

Tillfälliga särskilda åtgärder

19. Kommittén är fortfarande oroad över det låga antalet kvinnor på ledande positioner inom den akademiska världen, på högsta ledningsnivå och i privata bolagsstyrelser. Den konstaterar med oro att representationen av kvinnor bland nya styrelseledamöter minskar, och att kvinnor 2020 endast innehade 9 procent av vd-posterna och endast 25 procent av posterna på högsta ledningsnivå.

20. **I enlighet med sina tidigare rekommendationer (punkt 23 i CEDAW/C/SWE/CO/8-9)** rekommenderar kommittén på nytt att konventionsstaten i enlighet med artikel 4.1 i konventionen och kommitténs allmänna rekommendation nr 25 (2004) om tillfälliga särskilda åtgärder använder sig av tillfälliga särskilda åtgärder och tillhandahåller incitament, till exempel i form av resultattavlor för jämställdhet, ökar den riktade rekryteringen och fastställer tidsbestämda mål och kvoter inom alla områden

som omfattas av konventionen där kvinnor är underrepresenterade eller missgynnade i såväl offentliga som privata sektorer, inklusive privata företag, för att i betydande utsträckning öka antalet kvinnor som är verkställande direktörer, antalet kvinnor som är styrelseledamöter och antalet kvinnor som innehar poster på högsta ledningsnivå. Kommittén rekommenderar också att konventionsstaten genomför tillfälliga särskilda åtgärder för att påskynda arbetet med att uppnå ett lika deltagande av kvinnor som tillhör missgynnade grupper, till exempel migrerande kvinnor, äldre kvinnor, kvinnor med funktionsnedsättning, samiska kvinnor, romska kvinnor, lesbiska och bisexuella kvinnor, transkvinnor och intersexpersoner, samt kvinnor som är flyktingar eller asylsökande.

Stereotyper och skadliga sedvänjor

21. Kommittén noterar att barn- och tvångsäktenskap och månggifte är olagligt i konventionsstaten. Kommittén är dock oroad över följande:

a) Resultatet av en nationell kartläggning av bortförda kvinnor och flickor i en hederskontext visar att 172 barn i konventionsstaten uppges ha utsatts för barnäktenskap under 2019.

b) Rapporter om månggifte som registrerats hos Skatteverket.

22. **Kommittén påminner om den gemensamma allmänna rekommendationen nr 31 av kommittén för avskaffande av diskriminering av kvinnor/allmänna kommentaren nr 18 av kommittén för barnets rättigheter (2019) om skadliga sedvänjor och rekommenderar att konventionsstaten gör följande:**

a) **Säkerställer att fall av barn- och/eller tvångsäktenskap utreds ordentligt, att förövarna åtalas och får lämpligt straff och att kvinnor och flickor i sådana äktenskap har tillgång till skydd, inklusive lämpliga skyddade boenden och stödtjänster, och stärker kampanjerna för att öka medvetenheten om de negativa effekterna av barn- och/eller tvångsäktenskap.**

b) **Upprätthåller lagstiftning som förbjuder månggifte genom att utreda, åtala och straffa förövare, samt ökar medvetenheten om månggiftets diskriminerande art och skadliga effekter.**

Könsrelaterat våld mot kvinnor

23. Kommittén välkomnar antagandet 2016 av den tioåriga nationella strategin för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor, dess åtföljande åtgärdsprogram för 2017–2020, och det åtgärdsprogrammet med 40 punkter som regeringen lade fram 2021 för att intensifiera arbetet med att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor. Den lovordar konventionsstaten för dess sexualbrottslagstiftning från 2018, där bristen på samtycke är central i den nya definitionen av våldtäkt. Kommittén noterar att konventionsstaten även arbetar med nya former av könsrelaterat våld mot kvinnor, särskilt på internet. Den noterar också den information som delegationen presenterat under dialogen om att ett permanent nationellt och sektorsövergripande kompetenscentrum om hedersrelaterat våld och förtyck håller på att inrättas. Trots det noterar kommittén med oro följande:

a) Ökningen av rapporterade fall av könsrelaterat våld mot kvinnor och flickor, inklusive sexuellt våld och våld i hemmet, och den ökade risken för sådant våld under covid-19-pandemin.

b) Platsbristen på skyddade boenden för offer för könsrelaterat våld i konventionsstaten.

c) Den rapporterat höga förekomsten av sexuella trakasserier på arbetsplatsen och i utbildningsmiljöer trots konventionsstatens upprepade initiativ för att vända denna utveckling.

d) Den låga andelen åtal och fällande domar i ärenden som rör sexuellt våld, vilket innebär straffrihet för förövare i sådana ärenden.

e) Bristen på heltäckande och uppdaterade statistiska data om mord på kvinnor.

f) Den övergripande bristen på disaggregerade data om könsrelaterat våld mot kvinnor och flickor, särskilt när det gäller kvinnor som tillhör etniska eller nationella minoriteter, kvinnor med funktionsnedsättning och migrerande kvinnor.

24. Kommittén upprepar sina tidigare rekommendationer (punkt 27 i CEDAW/C/SWE/CO/8-9) och påminner om sin allmänna rekommendation nr 35 (2017) om könsrelaterat våld mot kvinnor, i vilken den uppdaterar sin allmänna rekommendation nr 19, och rekommenderar att konventionsstaten gör följande:

a) Stärker och fullt ut genomför den nuvarande strategin för att bekämpa könsrelaterat våld, inklusive sexuellt våld och våld i hemmet mot kvinnor och flickor, inklusive kvinnor och flickor med funktionsnedsättning, genom att införliva kunskaperna om och användningen av algoritmer för att förebygga könsstereotypisering och genom att koppla strategin till arbetet med att förebygga självmord och drogmissbruk och med handlingsplanen för hantering av föräldrars vanvård av barn, med tydliga mål och mekanismer för förebyggande, övervakning och uppföljning.

b) Säkerställer att kvinnor och flickor som utsatts för könsrelaterat våld har tillgång till specialiserade, inkluderande och tillgängliga skyddade boenden, med hänsyn till deras specifika behov.

c) Säkerställer att personer som utsatts för sexuella trakasserier på arbetsplatsen och i utbildningsmiljöer har tillgång till effektiva rättsmedel, skärper arbetsgivarnas ansvar för sexuella trakasserier på arbetsplatsen, uppmuntrar arbetsgivare att regelbundet se över sin företagskultur, och säkerställer att en jourtelefon inrättas som visseblåsare kan använda för att anmäla sexuella trakasserier.

d) Strikt tillämpar lagen om sexualbrott och annan tillämplig lagstiftning för att säkerställa att alla ärenden som rör sexuellt våld utreds och att de skyldiga åtalas och får lämpligt straff, och tillhandahåller obligatorisk utbildning för åklagare, polis och andra brottsbekämpande tjänstemän och främjar utbildning för tjänstemän i rättsväsendet om könsrelaterat våld som skäl för internationellt skydd och om genusmedvetna utredningar och förhörsmetoder.

e) Specifikt kriminaliserar mord på kvinnor och påskyndar antagandet av heltäckande åtgärder för att förebygga, bekämpa och bestraffa alla former av könsrelaterat våld mot kvinnor, och säkerställer att det tilldelas lämpliga mänskliga, tekniska och finansiella resurser för att systematiskt och ändamålsenligt genomföra, övervaka och utvärdera dessa åtgärder.

f) Säkerställer insamling och analys av data, uppdelade efter ålder, nationalitet, ursprungsland, funktionsnedsättning och offrets relation till förövaren, om könsrelaterat våld mot kvinnor.

Människohandel och utnyttjande i prostitution

25. Kommittén välkomnar konventionsstatens insatser för att förebygga och bekämpa människohandel, särskilt med kvinnor och flickor, bland annat genom internationellt samarbete och initiativ för att öka medvetenheten. Trots det är kommittén oroad över följande:

a) Rapporter om människohandel med kvinnor och flickor i syfte att utnyttja dem sexuellt, få dem att utföra tvångsarbete eller tvinga dem att begå brottsliga handlingar, inklusive tiggeri, särskilt bland den romska befolkningen.

b) Bristen på disaggregerade data om antalet kvinnor och flickor som är offer för människohandel.

c) Det ökade antalet flickor som utsätts för sexuellt våld av unga förövare, och över att de flesta människohandlare har samma nationalitet som sina offer. Kommittén understryker också att det faktum att en person har varit utsatt för sexuellt våld utgör en av riskfaktorerna för att utsättas för människohandel för sexuella ändamål och att det, eftersom sociala medier utgör de främsta plattformarna för kontakter mellan ungdomar, och därför även mellan potentiella förövare och offer, är på dessa platser som flickor och unga kvinnor rekryteras och där deras sexuella tjänster säljs.

d) Den låga andelen anmälda fall av människohandel som utreds och leder till åtal, vilket delvis kan bero på att kvinnor som utsätts för människohandel riskerar att utvisas om de är papperslösa eller irreguljära migranter, och därför inte anmäler eller ansöker om brottsofferstöd.

e) Bristen på tillräckliga, specialiserade skyddade boenden för kvinnor och flickor som är offer för människohandel.

f) Den ökande efterfrågan på prostitution och avsaknaden av information om vilka åtgärder som konventionsstaten vidtagit för att minska den.

26. **Kommittén påminner om sina tidigare rekommendationer (punkt 29 i CEDAW/C/SWE/CO/8-9) och sin allmänna rekommendation nr 38 (2020) om människohandel med kvinnor och flickor i samband med global migration och uppmanar konventionsstaten att fortsätta sin banbrytande roll och sina innovativa metoder för att bekämpa människohandel med kvinnor för sexuella ändamål, samt sina insatser för att fördjupa det internationella, regionala och bilaterala samarbetet med ursprungs-, transit- och destinationsländer för att förebygga människohandel. Den rekommenderar även att konventionsstaten gör följande:**

a) Tar itu med de bakomliggande orsakerna till människohandel genom att förbättra utbildningsmöjligheterna och de ekonomiska möjligheterna för kvinnor och flickor och deras familjer, särskilt bland romer, för att därigenom göra dem mindre utsatta för att utnyttjas av människohandlare.

b) Ökar sina insatser för att förbättra insamlingen av data om offer för människohandel, uppdelade efter kön, ålder, ursprungsland, nationalitet och form av utnyttjande, och säkerställer att de har tillgång till lämpliga tjänster i form av skydd, stöd, rehabilitering och återintegrering.

c) Ökar medvetenheten, bland annat i skolor och bland familjer, om riskerna med människohandel, inklusive rekrytering av offer via sociala medier, och skärper polisbevakningen på internet som ett verktyg för att förebygga och utreda.

d) Fortsätter att stärka sina insatser för att bekämpa människohandel och prioriterar arbetet med att förebygga människohandel och vidarehandel, skyddet för offer och lagföringen av förövare, bland annat genom att bevilja

tillfälliga uppehållstillstånd för offer för människohandel, oavsett vilja eller förmåga att samarbeta med åklagarmyndigheterna och genom att säkerställa att lagstiftningen och politiken om invandring och utvisning inte avskräcker migranter, flyktingar och asylsökande från att anmäla människohandel eller undergräver ansträngningarna att förebygga människohandel, identifiera eller skydda vittnen eller lagföra förövare.

e) Ökar antalet tillgängliga skyddade boenden, både i städer och på landsbygden, och antalet rådgivnings- och rehabiliteringstjänster över hela konventionsstaten och anslår tillräcklig finansiering till organisationer i det civila samhället som tillhandahåller skyddat boende och stödtjänster för offer för människohandel och prostitution.

f) Tar itu med de bakomliggande orsakerna till prostitution, till exempel fattigdom och strukturella klyftor mellan könen, samt efterfrågan på prostitution, och antar riktade åtgärder för att skydda kvinnor i utsatta situationer från att utnyttjas i prostitution, bland annat genom att ge kvinnor som vill ta sig ur prostitution exitstrategier och alternativa inkomstmöjligheter.

Lika deltagande i det politiska och offentliga livet

27. Kommittén noterar att efter riksdags-, regional- och kommunalvalen 2018 var 43 procent av de ledamöter som valdes in i kommunfullmäktige kvinnor. Trots det noterar kommittén med oro följande:

a) Endast 43 procent av alla kommundirektörer, 32 procent av alla kommunstyrelseordförande och 29 procent av alla regiondirektörer är kvinnor.

b) Den svenska Jämställdhetsmyndigheten har uppgett att kvinnor generellt möttes av fler hinder än män när det gäller att delta i folkvalda organ och politiska partier.

c) Enligt Brottsförebyggande rådet får kvinnliga politiker ofta ta emot sexistiska kommentarer, och 32 procent av de kvinnor som valdes in i riksdagen och på regional och kommunal nivå uppgav att de hade mottagit hot och blivit utsatta för trakasserier under valåret 2018.

28. Kommittén upprepar sina tidigare rekommendationer (punkt 31 i [CEDAW/C/SWE/CO/8-9](#)) och påminner om sin allmänna rekommendation nr 23 (1997) om kvinnor i det politiska och offentliga livet och rekommenderar att konventionsstaten gör följande:

a) Fortsätter att vidta riktade åtgärder för att upprätthålla de framsteg som gjorts och säkerställa en hög representation av kvinnor i det politiska och offentliga livet i riksdagen och på regional och kommunal nivå. Kommittén rekommenderar även att konventionsstaten som ett led i detta ägnar särskild uppmärksamhet åt underrepresenterade grupper av kvinnor, till exempel samiska kvinnor, romska kvinnor, kvinnor med funktionsnedsättning och lesbiska och bisexuella kvinnor samt transkvinnor och intersexpersoner m.fl.

b) Antar förebyggande strategier och program för att komma till rätta med det könsrelaterade våld som kvinnor utsätts för i det offentliga samtalet online och offline.

c) Stärker åtgärderna för att förhindra trakasserier av och hot mot kvinnliga politiker och kandidater, bland annat genom att kräva att alla politiska partier ska utveckla politik för att främja jämställdhet och bekämpa trakasserier, och även stärker de sociala medieföretagens ansvar för sådant olagligt användargenererat innehåll.

Medborgarskap

29. Kommittén välkomnar de åtgärder som konventionsstaten vidtagit för att förebygga och minska statslösheten, inklusive för kvinnor och flickor, och det faktum att konventionsstaten har beviljat mer än 22 000 statslösa personer medborgarskap sedan 2014. Trots det noterar kommittén med oro att omkring 14 000 statslösa personer, däribland många kvinnor och flickor, för närvarande bor i konventionsstaten. Den noterar också med oro att barn, inklusive flickor, som är födda statslösa i konventionsstaten måste ansöka om medborgarskap innan de blir myndiga.

30. **Kommittén påminner om sin allmänna rekommendation nr 32 (2014) om de könsrelaterade dimensionerna av kvinnors flyktingstatus, asyl, medborgarskap och statslöshet och rekommenderar att konventionsstaten antar lagstiftningsåtgärder och politiska åtgärder för familjeåterförening och säkerställer lika tillgång till hälso- och sjukvård och juridiska och sociala tjänster för mödrar till statslösa barn. Den rekommenderar även att konventionsstaten systematiskt samlar in data, uppdelade efter kön och ålder, om statslöshetens omfattning i konventionsstaten.**

Utbildning

31. Kommittén välkomnar konventionsstatens ansträngningar att utrota diskrimineringen av kvinnor och flickor och könsstereotyper i utbildningssystemet och de framsteg som gjorts hittills, till exempel kampanjer riktade till ungdomar, inklusive flickor och unga kvinnor, för att öka medvetenheten om trakasserier, till exempel nätmobbning, i skolan, och kampanjer för att höja den digitala kompetensen, samt kampanjer för att öka medvetenheten om kvinnors rättigheter och jämställdhet. Kommittén välkomnar även konventionsstatens åtagande att fortsätta att modernisera läroplanen om sexuell och reproduktiv hälsa. Den noterar dock med oro följande:

a) Den seglivade könssegregationen i utbildningssektorn, bland annat det låga antalet kvinnor och flickor som väljer icke-traditionella studieinriktningar och karriärvägar.

b) Det faktum att andelen kvinnor på högre akademiska poster endast är 31 procent.

c) Rapporter om sexuella trakasserier i skolan, där 14 procent av flickorna på högstadiet och gymnasiet har utsatts för sexuella trakasserier i skolan.

d) Avsaknaden av systematisk utbildning i sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter för lärare på högstadiet och gymnasiet.

e) Bristen på data, uppdelade efter kön och typ av funktionsnedsättning, om barn, inklusive flickor, med funktionsnedsättning som fullföljer sin skol-, yrkes- och universitetsutbildning.

32. **Kommittén upprepar sina tidigare rekommendationer (punkt 33 i [CEDAW/C/SWE/CO/8-9](#)) och påminner om sin allmänna rekommendation nr 36 (2017) om flickors och kvinnors rätt till utbildning och rekommenderar att konventionsstaten fortsätter att öka medvetenheten om vikten av flickors och kvinnors utbildning på alla nivåer för att ge dem egenmakt, och gör följande:**

a) **Fortsätter att uppmuntra kvinnor och flickor att välja icke-traditionella studieinriktningar och karriärvägar, inklusive naturvetenskap, teknik, ingenjörsvetenskap, matematik, informations- och kommunikationsteknik och juridik, och undanröjer diskriminerande stereotyper som kan avskräcka flickor och kvinnor att välja sådana studieinriktningar.**

b) Överväger att införa tillfälliga särskilda åtgärder, till exempel lagstadgad kvotering och positiv särbehandling vid rekrytering, för att säkerställa en jämn representation av kvinnor på högre akademiska poster.

c) Säkerställer att nolltolerans för könsrelaterat våld och trakasserier genomförs på alla skolor, vilket bör omfatta rådgivningstjänster, insatser för att öka medvetenheten och ändamålsenliga rapporteringsmekanismer.

d) Säkerställer att en genusmedveten, åldersanpassad och inkluderande utbildning i sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter införs i läroplanen på alla utbildningsnivåer för att främja ett ansvarsfullt sexuellt beteende i syfte att förebygga tidiga graviditeter och sexuellt överförbara infektioner, bland annat genom att ge lärare systematisk utbildning i sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter.

e) Stärker sina åtgärder för att förbättra inkluderingen av flickor med funktionsnedsättning i det allmänna utbildningssystemet, och i sin nästa periodiska rapport inkluderar information och statistik, uppdelad efter kön och typ av funktionsnedsättning, om elevnärvaro, andelen elever som hoppar av skolan och tillgången till yrkes- och universitetsutbildning för flickor med funktionsnedsättning.

Sysselsättning

33. Kommittén lovordar konventionsstaten för den höga andelen kvinnor i arbetsstyrkan, och noterar att konventionsstaten i *Global Gender Gap Report 2021*, som publicerades av Världsekonomet forum, hamnade på elfte plats av 156 länder när det gäller kvinnors ekonomiska deltagande och möjligheter. Kommittén välkomnar vidare 2017 års ändring av diskrimineringslagen som innebär att företag med minst tio anställda varje år ska göra en lönekartläggning som ett led i arbetet för att uppnå jämställda löner. Kommittén noterar med oro följande:

a) Att löneskillnaderna mellan kvinnor och män i konventionsstaten enligt en EU-studie från 2018 ligger kvar på 12,2 procent.

b) Risken för algoritmdriven diskriminering på grund av kön i reklam och anställningsförfaranden på arbetsmarknaden, särskilt av kvinnor som tillhör missgynnade och marginaliserade grupper.

c) Det faktum att kvinnor, trots den höga sysselsättningsgraden bland kvinnor (72 procent), fortfarande är överrepresenterade i deltidsanställningar, huvudsakligen på grund av att de bär en oproportionerligt stor del av familjeansvaret.

d) Det fortsatt låga deltagandet av migrerande kvinnor, kvinnor som tillhör minoriteter, samiska kvinnor och kvinnor med funktionsnedsättning på arbetsmarknaden.

e) Det faktum att konventionsstaten inte har ratificerat Internationella arbetsorganisationens konvention (nr 190) om våld och trakasserier från 2019.

34. Med hänvisning till sina tidigare rekommendationer (punkt 35 i [CEDAW/C/SWE/CO/8-9](#)) rekommenderar kommittén att konventionsstaten gör följande:

a) Strikt tillämpar principen om lika lön för likvärdigt arbete för att minska och så småningom utplåna löneskillnaderna mellan kvinnor och män genom att regelbundet se över lönerna inom alla sektorer, tillämpa genusmedvetna analysmetoder för yrkesklassificering och utvärdering och genomföra regelbundna yrkesinspektioner och lönekartläggningar.

- b) **Genomför åtgärder för att förebygga diskriminering på grund av kön vid utformningen av algoritmer som används vid platsannonsering eller rekrytering.**
- c) **Stärker åtgärderna för att utrota segregationen på arbetsmarknaden och ger kvinnor, inklusive migrerande kvinnor, kvinnor som tillhör minoriteter och urfolk och kvinnor med funktionsnedsättning, bättre tillgång till formell anställning, uppmuntrar kvinnor och flickor att välja icke-traditionella karriärvägar och prioriterar kvinnors övergång från deltid- till heltidsarbete, bland annat genom att tillhandahålla tillräckligt många lämpliga och tillgängliga möjligheter till barnomsorg.**
- d) **Samlar in heltäckande data om i vilken utsträckning migrerande kvinnor, kvinnor som tillhör minoriteter och urfolk och kvinnor med funktionsnedsättning deltar på arbetsmarknaden och inkluderar dessa data i nästa periodiska rapport.**
- e) **Ratificerar konvention (nr 190) om våld och trakasserier från 2019.**

Hälsa

35. Kommittén välkomnar delegationens uttalande om att konventionsstaten delar uppfattningen att det finns ett behov av att öka produktionen av vacciner och sprida dem globalt, och om att Sverige är berett att arbeta med olika partner, bland annat i Världshandelsorganisationen, för att hitta lösningar. Den noterar att konventionsstaten anser att ett tillfälligt undantag för vissa bestämmelser i avtalet om handelsrelaterade immateriella rättigheter för att bekämpa covid-19-pandemin, som Indien och Sydafrika föreslagit för Världshandelsorganisationen, skulle kunna undergräva det nuvarande samarbetet baserat på avtalet och minska incitamenten till forskning och innovation. Kommittén noterar även med oro följande:

- a) Den arbetsrelaterade ohälsan och sjukskrivningarna är högre bland kvinnor än bland män, särskilt i fråga om sjukskrivning för psykisk ohälsa.
- b) Konventionsstaten identifierar och tillgodoser inte i tillräcklig utsträckning behoven av hälso- och sjukvård hos kvinnor med funktionsnedsättning.
- c) Kvinnor med funktionsnedsättning, kvinnor som tillhör minoriteter och urfolk, samt migrerande och asylsökande kvinnor har ibland svårt att få tillgång till tjänster och information inom sexuell och reproduktiv hälsa.

36. **I enlighet med sin allmänna rekommendation nr 24 (1999) om kvinnor och hälsa och sina tidigare rekommendationer (punkt 37 i [CEDAW/C/SWE/CO/8-9](#)) rekommenderar kommittén på nytt att konventionsstaten gör följande:**

- a) **Ökar sina ansträngningar, bland annat genom att tilldela extra resurser, för att komma till rätta med kvinnors och flickors försämrade psykiska hälsa, med särskilt fokus på att anta förebyggande åtgärder, och fortsätter att analysera de bakomliggande orsakerna till den ökade arbetsrelaterade ohälsan och sjukskrivningarna bland kvinnor för att anta helhetslösningar.**
- b) **Ägnar särskild uppmärksamhet åt hälsobehoven hos kvinnor med funktionsnedsättning, för att säkerställa att de har tillgång till stödtjänster, såsom rehabilitering och psykosocial vård.**
- c) **Säkerställer att kvinnor och flickor utan tillräckliga medel, inklusive dem som tillhör missgynnade och marginaliserade grupper, har kostnadsfri tillgång till hälso- och sjukvård, inklusive sexuell och reproduktiv hälsa.**

Kvinnors ekonomiska egenmakt

37. Kommittén lovordar konventionsstaten för de ansträngningar som den har gjort för att öka andelen kvinnliga företagare. Trots det noterar den med oro följande:

a) Data från Skogsstyrelsen och Lantmäteriet visar att det råder en mycket ojämn könsfördelning i ägandet av skog, mark och fast egendom. Enligt dessa data äger kvinnor endast 15 procent av den privatägda markarealen och 19 procent av alla jordbruksfastigheter. Kvinnor utgör 38 procent av alla privata ägare av skogsmark men deras egendom utgör endast 13 procent av den privatägda skogsarealen i konventionsstaten.

b) Kvinnors och mäns ojämna deltagande i den digitala ekonomin och på marknaden för artificiell intelligens hämmar kvinnors ekonomiska egenmakt.

38. **Kommittén rekommenderar att konventionsstaten gör följande:**

a) **Ser över praxis som kan göra det svårare för kvinnor på landsbygden att äga mark, skog och fast egendom, och antar lagstiftning för att skydda deras rätt att äga mark, skog och fast egendom.**

b) **Förbättrar regelverket och det ekonomiska ramverket genom att anta och genomföra en strategi för att uppnå faktisk jämställdhet i den digitala ekonomin och på marknaden för artificiell intelligens och fortsätter att stärka kvinnors företagande.**

Klimatförändring och katastrofriskreducering

39. Kommittén lovordar konventionsstaten för de åtgärder som den vidtagit för att hantera klimatkrisen. Trots det noterar kommittén med oro följande:

a) Att samiska kvinnor inte är tillräckligt inkluderade i utformningen och genomförandet av politik och strategier för klimatförändringen och katastrofriskreducering.

b) Bristen på data och forskning om den könsspecifika påverkan som klimatkrisen kan få på det samiska samfundet.

40. **Kommittén påminner om sin allmänna rekommendation nr 37 (2018) om könsrelaterade dimensioner av katastrofriskreducering i samband med klimatförändringen och rekommenderar att konventionsstaten gör följande:**

a) **Säkerställer att samiska kvinnor aktivt kan delta och verka för förändring i utformningen och genomförandet av politik och strategier för klimatförändring, krishantering och riskreducering.**

b) **Säkerställer att det finns ett uttryckligt jämställdhetsperspektiv i politik och planer om katastrofriskreducering och klimatförändring och att hänsyn tas till kvinnors särskilda behov, särskilt samiska kvinnors.**

Kvinnor med funktionsnedsättning

41. Kommittén noterar med oro bristen på information om situationen för kvinnor med funktionsnedsättning.

42. **Kommittén rekommenderar att konventionsstaten i enlighet med sin allmänna rekommendation nr 18 (1991) om kvinnor med funktionsnedsättning gör följande:**

a) **Hanterar intersektionella former av diskriminering av kvinnor och flickor med funktionsnedsättning och säkerställer att de inkluderas och har tillgång till alla rättigheter enligt konventionen, bland annat genom att undanröja begränsningar av deras rättskapacitet, säkerställa att de har tillgång till rättslig prövning, skydd mot könsrelaterat våld, inkluderande utbildning,**

sysselsättning samt hälso- och sjukvård, inklusive sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter, samt beaktar deras specifika behov.

b) Säkerställer att alla kvinnor och flickor med funktionsnedsättning kan komma in på arbetsmarknaden, ge sitt fria och upplysta samtycke till att besluta var och med vem de väljer att leva, och har tillgång till alla tillgängliga stödtjänster för offer för könsrelaterat våld.

Samiska kvinnor och flickor

43. Kommittén noterar med oro följande:

a) Avsaknaden av lagstiftning som ska skydda samiska kvinnors och flickors rätt till sina traditionella markområden.

b) Det begränsade genomförandet av principen om fritt, på förhand inhämtat och välinformerat samtycke och avsaknaden av samråd och fördelning av nytta med samiska kvinnor och flickor i samband med byggprojekt som påverkar deras kollektiva rättigheter och markägande.

c) Fortsatta rapporter om hatbrott mot och diskriminering av samiska kvinnor och flickor.

44. **Kommittén rekommenderar att konventionsstaten gör följande:**

a) **Ser över sin lagstiftning, inklusive minerallagen, för att säkerställa att undersökningstillstånd beviljas i samråd med sametinget.**

b) **Antar lagstiftning med krav på fritt, på förhand inhämtat och välinformerat samtycke från och samråd och fördelning av nytta med samiska kvinnor och flickor i samband med byggprojekt som påverkar deras traditionella marker, i enlighet med internationella standarder.**

c) **Vidtar åtgärder för att bekämpa hatbrott mot och diskriminering av samiska kvinnor och flickor och utreder och lagför sådana fall.**

d) **Ratificerar Internationella arbetsorganisationens konvention (nr 169) om ursprungsfolk och stamfolk från 1989.**

Äktenskap och familjerelationer

45. Kommittén noterar med oro rapporter om att fäder beviljas vårdnad eller umgängesrätt trots att de tidigare gjort sig skyldiga till våld i hemmet. Den upprepar sin oro över att konventionsstatens nuvarande lagstiftning om fördelning av egendom vid skilsmässa inte fullt ut tar hänsyn till makarnas skillnader i inkomstmöjligheter och humankapital och inte alltid tar tillräcklig hänsyn till könsrelaterade ekonomiska skillnader mellan makar till följd av den rådande könssegregationen på arbetsmarknaden, kvarstående inkomstskillnader mellan kvinnor och män och kvinnornas större andel av det obetalda arbetet.

46. **Kommittén upprepar sina tidigare rekommendationer (punkt 39 i CEDAW/C/SWE/CO/8-9) och påminner om sin allmänna rekommendation nr 29 (2013) om de ekonomiska konsekvenserna av äktenskap, familjerelationer och deras upplösning och rekommenderar att konventionsstaten gör följande:**

a) **Säkerställer att våld i hemmet beaktas i beslut om vårdnad om barn eller umgängesrätt och ökar medvetenheten bland tjänstemän i rättsväsendet om hur sådant våld skadar ett barns utveckling.**

b) **Kontinuerligt bedriver forskning om de ekonomiska konsekvenserna av skilsmässa för båda makar, med särskild uppmärksamhet på de manliga makarnas starkare humankapital och inkomstmöjligheter till följd av att de i**

större utsträckning arbetat heltid och haft oavbrutna karriärer. Kommittén uppmanar konventionsstaten att fortsätta att se över sin nuvarande lagstiftning mot bakgrund av resultatet av den forskningen.

47. Kommittén noterar att konventionsstaten 2018 antog en ändring i lagen om vissa internationella rättsförhållanden rörande äktenskap och förmynderskap, som innebär att barnäktenskap som ingåtts utomlands från och med den 1 januari 2019 inte erkänns i Sverige. Den välkomnar att lagändringen syftar till att komma åt så kallad äktenskapsturism, varigenom svenska medborgare eller invånare kringgår kraven på äktenskapsålder i konventionsstaten genom att ingå barnäktenskap utomlands. Kommittén noterar att lagändringen kan få negativa konsekvenser för de offer för barnäktenskap som kommit till konventionsstaten som asylsökande, som i vissa fall är unga mödrar och som vid den tidpunkten kan ha ingått sådana äktenskap frivilligt.

48. Kommittén påminner om sin allmänna rekommendation nr 29 (2013) om de ekonomiska konsekvenserna av äktenskap, familjerelationer och deras upplösning och rekommenderar att konventionsstaten utvärderar de indirekta konsekvenser som ändringen 2018 i lagen om vissa internationella rättsförhållanden rörande äktenskap och förmynderskap kan medföra för kvinnor och flickor och som skulle kunna ytterligare förvärra deras situation. Den uppmanar konventionsstaten att tillhandahålla information om detta i nästa periodiska rapport.

Spridning

49. Kommittén uppmanar konventionsstaten att säkerställa att föreliggande sammanfattande slutsatser så snart som möjligt, på konventionsstatens officiella språk, sprids till berörda institutioner på alla nivåer (nationell, regional och lokal), särskilt till regeringen, riksdagen och rättsväsendet, för att säkerställa att de kan genomföras fullt ut.

Ratificering av andra fördrag

50. Kommittén noterar att konventionsstatens anslutning till de nio stora internationella människorättsinstrumenten¹ skulle hjälpa kvinnor att bättre nyttja sina mänskliga rättigheter och grundläggande friheter i alla delar av livet. Kommittén uppmanar därför konventionsstaten att ratificera den internationella konventionen om skydd för rättigheterna för alla migrerande arbetare och deras familjemedlemmar och den internationella konventionen till skydd för alla människor mot påtvingade försvinnanden, som den ännu inte har undertecknat.

Uppföljning av de sammanfattande slutsatserna

51. Kommittén uppmanar konventionsstaten att inom två år lägga fram skriftlig information om de åtgärder som den vidtagit för att genomföra rekommendationerna i punkterna 24 a, e och f samt 26 d ovan.

Sammanställning av nästa rapport

¹ Internationella konventionen om ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter, internationella konventionen om medborgerliga och politiska rättigheter, internationella konventionen om avskaffandet av alla former av rasdiskriminering, konventionen om avskaffande av all slags diskriminering av kvinnor, konventionen mot tortyr och annan grym, omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning, konventionen om barnets rättigheter, internationella konventionen om skydd för rättigheterna för alla migrerande arbetare och deras familjemedlemmar, internationella konventionen till skydd för alla människor mot påtvingade försvinnanden, och konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning.

52. **Kommittén uppmanar konventionsstaten att avge sin elfte periodiska rapport senast i november 2025. Rapporten bör avges i tid och omfatta hela tidsperioden fram till dess avgivande.**

53. **Kommittén uppmanar konventionsstaten att iaktta de harmoniserade anvisningarna för rapportering i enlighet med internationella människorättskonventioner, inklusive anvisningarna om ett gemensamt grunddokument och om konventionsspecifika dokument (kapitel I i [HRI/GEN/2/Rev.6](#)).**
